

СИЛАБУС
з курсу «Регіональна економіка»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 4 кредити (ECTS): 30 годин лекцій, 30 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота.

Викладач курсу – **Бабан Тетяна Олександрівна**, к.е.н., доцент кафедри економіки та маркетингу (<http://new.khntusg.com.ua/staff/baban-tetjana-oleksandrivna>).

Опис курсу

Прериквізити – базові знання з дисциплін Демографія, Політологія, Економічна теорія.

Мета курсу – формування у студентів знань щодо теоретичних і практичних засад територіальної організації продуктивних сил України, сучасного стану, напрямів та особливостей регіонального розвитку економіки, а також екологічних знань, мислення та свідомості спеціалістів.

Завдання курсу – засвоєння студентами теорії регіональної економіки і регіонального розвитку економіки, наукових засад регіональної економічної політики; оволодіння знаннями про територіальну і галузеву структуру господарського комплексу України та її регіонів; вивчення основ раціонального та ефективного використання природних, науково-виробничих, людських ресурсів регіонів країни; засвоєння принципів раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, понять про екологічний моніторинг, екологічні нормативи і стандарти.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати: теоретичні основи територіальної організації продуктивних сил; методи оцінки ефективності продуктивних сил; основи економічної оцінки інтегрального природно-ресурсного потенціалу та демографічної ситуації; організацію міжгалузевих господарських комплексів та регіональних особливостей їх розвитку і розміщення; конкретні засоби та інструменти організації продуктивних сил регіону; сучасний стан зовнішньоекономічних зв'язків України.

уміти: розуміти складну систему взаємозв'язків між особливостями розвитку і розміщенням продуктивних сил та рівнем соціально-економічного розвитку регіонів з одного боку, та національною економічною безпекою – з іншого; здійснювати оцінку ефективності заходів регіональної економічної політики; визначати оптимальні способи та напрямки використання природно-ресурсного, виробничого, трудового та іншого потенціалу; оцінювати рівень соціально-економічного розвитку регіонів; визначати шляхи зміцнення конкурентних позицій регіонів; обґрунтувати ефективність функціонування народногосподарських комплексів з урахуванням їхнього територіального розміщення; аналізувати світові тенденції регіонального розвитку, досягнень регіональної економічної політики країн світу з оцінкою можливостей їх використання у вітчизняній практиці господарювання.

Компетентності:

Загальні:

- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- Здатність до пошуку, оброблення а аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні:

- Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій;
- Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Результати навчання – в результаті вивчення курсу студенти можуть застосовувати основні поняття, закони і закономірності розміщення продуктивних сил і функціонування регіональної економіки, принципи та критерії економічного районування; визначати та аналізувати показники соціально-економічного розвитку регіонів України, показники сучасного стану та напрямки регіонального розвитку економіки; обирати оптимальний варіант розміщення продуктивних сил з урахуванням конкретної виробничої та екологічної ситуації.

Структура курсу

Тема 1. Предмет, метод і завдання дисципліни. Об'єкт і предмет вивчення дисципліни. Регіон як результат територіального поділу праці. Регіональна економіка в системі економічних і регіональних наук. Методологічні принципи і наукові методи дослідження в регіональній економіці. Мета, завдання, функції, практичне значення регіональної економіки.

Тема 2. Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів. Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Сучасні процеси глобалізації та регіоналізації і їх роль у визначенні стратегії розвитку країни та реалізації соціально-економічних пріоритетів регіонів. Основні закономірності розміщення продуктивних сил. Ключові принципи і фактори розміщення продуктивних сил. Основні напрями подальшого розвитку і вдосконалення розміщення продуктивних сил України та формування економіки регіонів.

Тема 3. Економічне районування та територіальна організація господарства. Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Територіальний поділ праці – основа формування економічних районів. Визначення економічного району. Головні ознаки району. Фактори, що впливають на формування економічних районів. Типи економічних районів. Сучасне економічне районування України.

Тема 4. Регіон у системі територіального поділу праці. Поняття та економічна сутність регіону у системі територіального поділу праці. Спеціалізація і комплексний розвиток регіонів. Господарський потенціал і рівні розвитку регіонів. Сприяння розвитку регіонів: державна політика, пріоритети, програми, управління. Міжрегіональне економічне співробітництво.

Тема 5. Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики. Сутність державної регіональної економічної політики. Державна регіональна політика як складова і невід'ємна частина загальної стратегії соціально-економічних перетворень. Основні напрями державної регіональної економічної політики. Об'єкти і суб'єкти державної регіональної політики. Завдання державної регіональної політики у сферах економічній, соціальній, екологічній.

Тема 6. Механізм реалізації регіональної економічної політики. Сутність та складові механізму реалізації державної регіональної економічної політики. Роль органів державного управління та місцевого самоврядування в економічному розвитку регіону.

Тема 7. Господарський комплекс України, його структура і трансформація в ринкових умовах. Економіка України як єдиний господарський комплекс. Особливості та стан формування. Місце України в світовому промисловому і сільськогосподарському виробництві. Галузева структура економіки та тенденції її розвитку. Основні напрями удосконалення розміщення продуктивних сил. Об'єктивний характер формування міжгалузевих комплексів. Національна безпека України. Гарантування економічної, соціальної і екологічної безпеки.

Тема 8. Природний та трудовий потенціал економіки України. Природно-ресурсний потенціал і його структура. Характеристика природно-ресурсного потенціалу регіонів, їх сировинних, паливних, біологічних, земельних, водних, рекреаційних та інших ресурсів. Ресурсозбереження як головний напрям використання природно-ресурсного потенціалу. Місце України у світових сировинних і паливно-енергетичних ресурсах.

Тема 9. Міжгалузеві комплекси та регіональні особливості їх розвитку і розміщення. Паливно-енергетичний комплекс. Металургійний комплекс. Машинобудівний комплекс. Хімічний комплекс. Лісопромисловий комплекс. Будівельний комплекс. Соціальний комплекс. Агропромисловий комплекс. Транспортний комплекс та зв'язок.

Тема 10. Економіка України як єдність регіональних соціально-економічних систем. Поняття і сутність соціально-економічної системи. Аналіз розвитку соціально-економічних систем. Властивості соціально-економічних систем. Регіон як соціально-економічна система. Основні напрямки комплексного економічного і соціального розвитку регіонів.

Тема 11. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку. Особливості територіальної організації продуктивних сил регіонів України. Особливості господарських комплексів економічних районів України. Проблеми й перспективи розвитку регіонів України. Специфіка розвитку регіонів України. Перспективи розвитку регіонів.

Тема 12. Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури. Загальна характеристика міжнародних економічних відносин України. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. Сутність, значення та розвиток експортного потенціалу України. Геополітичні аспекти взаємодії України та світової спільноти.

Тема 13. Сталий розвиток продуктивних сил. Концепція сталого розвитку суспільства. Основні ідеї сталого розвитку продуктивних сил. Формування сучасної моделі сталого розвитку України та її регіонів. Шляхи забезпечення сталого розвитку держави.

Тема 14. Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища. Рациональне природокористування: принципи та природоохоронна діяльність. Екологічний моніторинг і система екологічної інформації. Економічний механізм природокористування та охорони навколишнього середовища. Світовий досвід і міжнародне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 30% семестрової оцінки, модуль 2 – 30% семестрової оцінки, екзамен – 40% семестрової оцінки.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL.: <http://www.nbu.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL.: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ ім. П. Василенка. URL.: <http://library.khntusg.com.ua/>
Електронна бібліотека. URL.: <http://lib.meta.ua/>